

Asia: VN/36685/2025

Valtioneuvoston asetus kieliasiain neuvottelukunnasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Karjalan Sivistysseura ry:n lausunto

luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi Kieliasiain neuvottelukunnasta

Karjalan Sivistysseura kiittää mahdollisuudesta lausua esitetystä lainsäädäntömuutoksesta.

Sivistysseura ei ota tässä lausunnossaan kantaa siihen, miten kieliasiain neuvottelukuntien yhdistäminen voi vaikuttaa viittomakielten asemaan, koska emme ole näiden kielten aseman asiantuntijoita. Neuvottelukuntien yhdistäminen voisi tuoda synergiaa kaikkien kansallisten kielten aseman ja niiden elinvoimaisuuden edistämiseen ja samalla tukea joustavan monikielisyiden huomioimista viranomaistoiminnassa. Näitä kieliä ovat tällä hetkellä virallisten kielten lisäksi saamen kielet, karjalan kieli, romanikieli, tataari ja jiddiś.

Yhä useammat suomalaiset elävät monikielisissä perheissä ja yhteisöissä, eikä ole tavatonta, että samassa perheessä käytetään sujuvasti enemmän kuin kahta kieltä. Lainsäädäntö ja viranomaiskäytännöt eivät kuitenkaan tunnista tätä kehitystä. Esimerkiksi väestörekisteriin voi ilmoittaa vain yhden äidinkielen. Sekä väestön että viranomaistoiminnan kielitietoisuuden kasvattaminen ja monikielisyiden ymmärtäminen Suomessa elävien ihmisten osaamisen, identiteetin ja hyvinvoinnin osaksi vaativat vielä runsaasti työtä. Näemme, että kieliasiain neuvottelukunta voisi toimia käytänteiden parantamiseksi, edellyttäen, että sen kokoonpanossa on riittävästi sekä kielitietoisuuden että asiaan liittyvän lainsäädännön asiantuntijoita.

Koska luonnoksessa valtioneuvoston asetukseksi Kieliasiain neuvottelukunnaksi todetaan, että ”Neuvottelukunta voi kutsua pysyviä tai tilapäisiä asiantuntijoita sekä tarpeen mukaan kuulla muita

asiantuntijoita” (§ 3), esitämme että neuvottelukunta huomioi edellä mainitut asiantuntijaryhmät ja tarvittaessa myös kansallisten kielten tutkimuksen ja koulutuksen asiantuntijat.

Karjalan kielen osalta Kotuksen yhteydessä toimivassa karjalan kielen lautakunnassa on keskeinen asiantuntemus uhanalaisen karjalan kielen asemasta ja sen kehittämisestä samoin kuin karjalaisesta kieliyhteisöstä sekä karjalan kielen tutkimuksen ja -koulutuksen tilanteesta. Lautakunta asetettiin vuosina 2023–2025 toimineen karjalan kielen asiantuntijaryhmän esityksestä. Asiantuntijaryhmän raportti (2025) sisältää 23 konkreettista toimenpide-ehdotusta: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-301-0>.

Kunnioitavasti, 9. päivänä maaliskuuta 2026

Seija Jalagin & Eila Stepanova
Puheenjohtaja Toiminnanjohtaja

Karjalan Sivistysseura ry

<https://www.karjalansivistysseura.fi/>

Stepanova Eila
Karjalan Sivistysseura ry.